

**Leeter masa Pawl ma wuzlala
ngeeme a
Timawte
Mey da ray**

**Leeter masa Pawl ma
wuzlala ngeeme a Timawte**

Leeter e keɗe ara Pawl ma wuzlala ngada Timawte. Timawte na, ara bəzey nga ndaw Gerek. Mamaha na, ara ngwas ma tɔba meɗ nga Yesu, ara dam Jəwif ma yey ta yey. Pawl a sɛram vaw ta Timawte na, daa mepəkey anɗa nga dey cew (SNM 16.1-3). Maa sərkaɗa Timawte nga wuzey meɗ nga Gazlavay na, ara Pawl. Ara maja ngenne, anɗa anda bəzey da hwaɗ anɗa. Pawl ta vɔlar slɛra la ga mekele mekele a Timawte, ta slɛrɗa la a Tesalawnik leɗ a Kwarinti. A pa nga bay-ray nga Egɔliz hay.

Masa ata ma pɛskamərwa Pawl la ngeeme daa fɛrsəne na, ta', a daw a wuzey meɗ nga Gazlavay cɛnɗa. A wuzlalara leeter a Timawte na, masa anɗa daa hwayak nga Masadəwan. Daa leeter e na, Pawl a kɛta Timawte da ray mekey slɛra daa Egɔliz nga Yesu.

Pawl a wuzlalar leeter a Timawte na, dey cew. Daa masa ngeeme keɗe na, a kɛtata ndəhay daa mecəmey-ray nga Yesu, a kɛtata bay-ray hay (3.1-13). Asaya, a kɛta Timawte he, a lɔvar nga njeɗ ndaw ma ka slɛra nga Yesu Kəriste maaya. A lɔvar nga nɛkey dey fa ndəhay daa mecəmey-ray hay nga Yesu.

Daa leeter e kefe na, mey mekele mekele daha
nga vøley gødanj a ndøhay:

Medørey-dangay (2.1-8)

Metøbey mey nga Yesu na, a fønə mesøpey
zleley (6.6-10)

Mesøpey nga key cek maaya (6.11-12)

Mecey-har

¹ Ara yah Pawl ma wuzlalakawa leeter kefe,
yah, *ndaw-meslørey nga *Yesu *Køriste. Ara
*Gazlavay ndaw ma løhdandakwar, ta Yesu
Køriste ndaw masa aløkwa ma pakwa leŋgesl
aløkwa a ray a, ma pamaya nga ndaw-meslørey.

² Ya wuzlala na, ngada kah, Timawte, ndaw
masa ma tørey sem nga bøz adaw fara fara, maja
kah ma tøba mey nga Yesu Køriste masa yah ma
wuzdakawa.

Anja Gazlavay, Papa aløkwa ta Yesu Køriste,
Bay aløkwa nga pøsmaka mey, nga sørfamaka
dey-ceceh, asaya, nga njadamaka daa zazay.

Mey da ray ndøhay maa sèrkadam ndøhay ta membørzley

³ Daa masa ya fa da daw aa hwayak nga
Masadøwan na, ya ta løvka la nga njeý daa
berney nga Efez. Anda kefe, ya wudøey ka

1:1 1.1 ndaw-meslørey: 2.7; **ndaw na løhdandakwar:** Tit 3.4;
aløkwa ma pakwa leŋgesl: Kwa 1.26-27   **1:2 1.2** Timawte:
1Kwr 4.17; **bøz adaw:** 1Kwr 4.15; 1Tes 2.11; Tit 1.4

njey fetede cəŋga amba ka təkta ndəhay maa sərkadam ndəhay ta membərzley.

⁴ Si ndəhay a, a mbəkdamara ŋga həbey ray da ray mamba hay saw ta da ray mezəley hay ŋga papaŋ ŋga papa ata hay zleezle ma gərey ndaw ŋga tede ŋgene. Mey hay a ŋgene na, fa handawa yawa ga, fa da jənta ŋga sərey cek masa Gazlavay ma wufey ŋga ka ŋga ləhey ndəhay na, daa ba. Ya sərkwā cek aha na, maja aləkwa ma təkwa mey ŋga Gazlavay.

⁵ Yaa cəfdaka ŋga təkta ndəhay a ŋgene na, maja ya wufey ndəhay a ŋga wudam vaw da wuzlah ata. Anda meləvey, si a njam ta mevel maaya, a kam cek maaya, asaya, a təbmara mey ŋga Gazlavay fara fara.

⁶ Ndəhay siya ta zlaŋgadam sem daa cəved maaya. Ata fa kam yawa da ray mey hay saw kəne.

⁷ A wudam ŋgaa sərkadamatara *kwakwas ŋga Mawiz a ndəhay. Aa sərkadamatara ha na, anda ndəhay ma səra cek, ama ata ta ray ata, a cəndamara mey masa ata ma wuzdamatara ha ba.

Kwakwas ŋga Mawiz mapakaya na, ŋgada wa hay wa?

⁸ Ya sərkwā da aləkwa fa səpkwa *kwakwas ŋga Mawiz fara fara na, kwakwas a, aa maaya.

1:3 1.3 Efez: SNM 20.1; **ndəhay maa sərkadam ndəhay ta membərzley:** 4.1-10; 6.3-5, 20-21; 2Tm 2.16-18, 23-26; Tit 1.10-16; 3.9-11 **1:4 1.4** 4.7; 6.20; 2Tm 2.16, 23; 4.4; Tit 1.14 **1:5 1.5** 1.14, 19; 2.15; 4.12; Rm 12.9; 13.10; 1Kwr 8.1; Gal 6.10; 2Tm 1.3, 13; 3.10; Tit 1.15 **1:6 1.6** 1.4; 6.4, 20; Tit 1.10 **1:8 1.8** Rm 7.12, 16

⁹ Sərmara, ndəhay maaya fa mey nga Gazlavay na, kwakwas a ara ngada ata ba. Ama, kwakwas a na, ara ngada ndəhay ma cənmə mey a Gazlavay ba, ngada ndəhay ma cənam mey ba, ngada ndəhay masa-maagway, ngada ndəhay ta mebərey, ngada ndəhay ma namar ray ba, ta ngada ndəhay maa sanğəram da ray cəved nga Gazlavay. Asaya, kwakwas a na, ara ngada ndəhay ma kədmata papa ata hay, da daa ba, ma kədmata mama ata hay vagay, ta ngada ndəhay ma kədam ndəhay vagay,

¹⁰ ngada ndəhay ma lam vaw saw, ta ngada zel hay ma lam vaw ta zel cəla ta ngada ngusay ma lam vaw ta ngwas cəla, leŋ ngada ndəhay ma hədkadam ndəhay nga beke. Kwakwas a saya na, ara ngada ndəhay ma mbəzlam, ta ngada ndəhay ma mbadam saw kəne. Yaw, anda kede kwakwas a na, ara ngada kwa waawa ma key cek maaya ba wura wura cəpa, masa wal ta meesərkedey aləkwa masa maaya.

¹¹ Meesərkedey aləkwa ha na, aa daa *Mey-maaya-mawiya. Mey-maaya-mawiya ha na, a wuzdandakwara Gazlavay aa ta gədan, aa daa wiya mandaw mandaw. Ara anğa ma vəldiwa Mey-maaya-mawiya ha amba ya wuzdatara a ndəhay.

Pawl a kar suse a Yesu Kəriste

¹² Ya fa kar suse a Yesu *Kəriste, Bay aləkwa Mahura. Ya fa kar suse maja a wulkey yah na, yah təde nga ka sləra anğa. Da ray nğene, ta

paya la nga ndaw ma ka slëra anğa. Ara anğa ma vëlyä gëdanğ nga ka slëra anğa ha.

¹³ Zleezle na, ya faa guzley mey maaya ba da ray anğa, ya fa sërdata banay ta ndøhay anğa hay, ya fa key hëma a ray ndøhay anğa hay a. Ama anğa na, ta sërfaya dey-ceceh la, maja a sëra cek hay masa yah ma kata na, a key ya sëra ba. Ya sëra ba na, maja yah ma tëba mey anğa daa ba aranğ.

¹⁴ Bay alëkwa Mahura ta pësya mey la ga. A vëlyä gëdanğ amba ya tëba mey anğa, asaya, amba ya wudfta ndøhay.

¹⁵ Mey masa yah ma daa guzlda kaa na, ara mey masa fara fara. Maaya na, ndøhay cëpa a tëbmara mey a ta mevel pal. Ya fa lëvkwar, Yesu Këriste na, ta sawa la a bëla amba a lëhdata ndøhay daa mebørey. Ndaw ma fënta ndøhay ta mekey mebørey na, ara yah.

¹⁶ Fara fara yah, ndaw ma fënta ndøhay ta mekey mebørey, ama Yesu Këriste ta sërfaya dey-ceceh la cənğa. A ka këne na, amba a wuzdatara a ndøhay, anğa ndaw meekwed-mey fara fara. A wuzdatara anda kedë na, nga vëltar gëdanğ a ndøhay ma da tëbmara mey anğa, amba a hëtam heter mendøvey ba.

¹⁷ Anja Bay Gazlavay nga zëma bay anğa nga sërmataw.

Ara ndaw masa ta dey, a møcey ba sëlak.

Ndaw a gwa nga hëtar ta dey ba.

1:12 1.12 Gal 1.15-16   **1:12 1.12-17 2.7**   **1:13 1.13** SNM 8.3;
 9.1-5; 1Kwr 15.9; Gal 1.13   **1:14 1.14** 1.5; 1Kwr 15.10   **1:15**
1.15 Lk 15.2; 19.10; Rm 5.8   **1:16 1.16** Ef 3.7-9; Kwa 1.25

Anġa na, Gazlavay pal.
Anja ndəhay ŋga həslmar ray,
ŋga həlmamara ŋga sərmataw. *Amen.

Pawl a vəlar ġədaŋ a Timawte

¹⁸ Timawte, bəz adaw, ya mbəkdaƧawa mey keđe a har akah. Mey a na, aa letek ta mey masa ndəhay ma təla mey ŋga Gazlavay maa guzlam da ray sləra masa kah ma da ka. Sərfadərwa mey ata ha, amba ka hətey ġədaŋ ŋga key sləra maaya.

¹⁹ Anda keđe, ya wuđeƧy ka ka sləra ha ta mevel maaya, asaya, ka pa Gazlavay ŋga ndaw akah fara fara. Ndəhay siya hay a wuđam ŋga kamara kəne ba. Maja ŋgene, fa pamara Gazlavay ŋga ndaw ata fara fara daa saba.

²⁰ Ata Himene ta Alekzandəre na, ata da wuzlah ndəhay a may. Ya ta vəldata sem a har *Sataŋ *, bay-malula, amba a pam ləŋgesl, aa guzlam mey maaya ba da ray Gazlavay saba.

2

Mey da ray menjey daa mecəmey-ray ŋga ndəhay ŋga Yesu

¹ Cek ŋgeeme, masa yah ma wuđeƧy ŋga ləvey na, ndəhay ŋga dərmar dangay a Gazlavay ŋga cacəfdafamar cek, ŋga kamar ambahw, asaya,

---

1:17 1.17 Rm 16.27   **1:18 1.18** 4.14; 6.12; 1Kwr 9.24-25; 2Tm 4.7-8; Jud 3   **1:19 1.19** 1.5   * **1:20 1.20** a har Sataŋ: Ndəhay a wulkam Pawl a wuđeƧy ŋga ləvey: «Ya ta bəłta ata Himene ta Alekzandəre sem daa mecəmey-ray ŋga ndəhay ŋga Yesu.» Nəka 1Kwr 5.13.   **1:20 1.20** Himene: 2Tm 2.17; **Alekzandəre:** 2Tm 4.14; **Sataŋ:** 1Kwr 5.5

nga kamar suse maja ndəhay tabiya. ² Maaya na, a dərām danggay a Gazlavay maja bay hay, ta mahura hay tabiya ma wa hwayak hay, amba ya sərkwā banay ba, ya njakwa ta zazay. Da ray ɲgene, ya nakwa ray a Gazlavay, asaya, ya njakwa ta mekey cek maaya.

³ Medərey-danggay a na, ara cek maaya ma mbafar a Gazlavay, ndaw ma ləhdandakwar.

⁴ A mbafar na, maja a wudəy ndəhay cəpa ɲga ləham, asaya, a wudəy ndəhay cəpa a sərmara mey masa fara fara.

⁵ Mey a kefe aa ɲgada ndəhay tabiya.

Fara fara Gazlavay na, aa pal gway.

Ma cəma ndaw-magədan ta Gazlavay na, ndaw pal.

Ndaw a na, ara Yesu Kəriste.

⁶ Ta sawa la, ta vəlda heter ɲga la ɲga ləhey ndəhay tabiya daa mebərey. Ta ka la anda kefe ta pas masa Gazlavay ma wudəy, amba a wuzdatara fara fara Bay Gazlavay a wudəy ɲga ləhdata ndəhay tabiya.

⁷ Bay Gazlavay ta paya la ɲga maslan ɲga, ta ɲga ndaw ɲga meslərey. A slərđiwa na, ɲga wuzdatara mey masa fara fara a ndəhay masa *Jəwif hay ba hay, amba a təbmara. Yaa guzlkwar kefe na, fara fara, ya mbərzley ba.

2:1 2.1 Ef 6.18-19; Fəl 4.6   **2:2 2.2** Es 6.10   **2:3 2.3** Tit 3.4
2:4 2.4 Ez 18.23; 2Tm 2.25-26; 2Pi 3.9   **2:5 2.5** Mew 6.4-5; 1Kwr 8.6; Rm 3.29-30; 10.12-13   **2:6 2.6** Mk 10.45; 2Kwr 5.15; Gal 1.4; Tit 2.14; 1Jɲ 3.16; **pas masa Gazlavay ma wudəy:** Gal 4.4; Tit 1.3   **2:7 2.7** ndaw-meslərey: 1.11-17; Gal 1.1; 2.7-8; Ef 3.7; 2Tm 1.11

⁸ Yaw, ya wufey na, zel hay nga dərmar dangay a Gazlavay kwa daa wura daa wura. Daa medərey-dangay a na, nga bangad̄amata har ata hay a vad̄ ta mevel maaya, ta mecey-mevel ba, ta metərey-vaw ba.

⁹ Ya wufey na, ngusay may a da pam zana nga zlepey ba, a da pam zana ma kədtar dey a ndəhay ba. A da tərđamata ray ata hay nga zlepey ba. Dangwa hay ta bersle hay, lej zana hay masa dala kalah ma hədkey ba na, a da pamara ba.

¹⁰ Ama nga wuzdamərwa membey ata ta fa sləra maaya masa ata ma kamara. Yaw, ngusay ma ləvam fa namar ray a Gazlavay na, si a kamara kəne.

¹¹ Daa meesərkey daa way nga Gazlavay na, si ngusay a njam teete, a jəkam sləmay ta meney ray fa ndaw maa sərkadata.

¹² Ya vəltar cəved a ngusay ngaa sərkadamata zel hay ba. A da lam ray da ray zel hay ba, ama si a njam teete.

¹³ Ya ləvey anda keđe, maja Bay Gazlavay a ləmwa teesəd na, zel, mezəley *Adam. Fa dəba ha, a ləmwa ngwas, mezəley *Ev.

¹⁴ Asaya, *Satan, bay-malula, ta bata Adam nga key mebərey na, daa ba, ama a betey na, ngwas. Anda keđe, ara ngwas ma cənar mey a Gazlavay ba.

¹⁵ Kwa ta ngene he cəpa, ngusay a ləham la ta fa mayawa bəza hay, ama a da ləham na, si ata fa

təbmara mey nga Gazlavay mandaw mandaw, fa wudam vaw, a njam maaya fa mey nga Gazlavay, asaya, a zlapam ba.

3

Bay-ray hay nga ndəhay daa Egəliz na, wa hay wa?

¹ Ehe, mey masa yah ma daa guzlda kaa na, ara mey masa fara fara. Ndaw ma wudey nga key *bay-ray nga ndəhay daa Egəliz na, a key ngene, a səpey nga key sləra masa maaya.

² Yaw, nga key bay-ray na, si ndaw maaya masa ndəhay faa guzlam mey maaya ba da ray a daa ba, si ndaw masa ta ngwas pal. Ndaw a, a da wey ba. A da key cek hay saw ba. A wey vaw fa ray anga, menjey anga, aa maaya fa dey nga ndəhay. A təbey mələk hay a way anga. A gwa ngaa sərkadata ndəhay maaya maaya.

³ Ara ndaw ma vəlda ray anga ngada wuzam ba, ndaw ma kədey vaw ba, ama ndaw meekwed-mey, ma wudey mey ba, ma səpey dala kalah ba.

⁴ Si a kərza way anga maaya maaya, amba bəz anga hay a cənmar mey ta meney ray mandaw mandaw.

⁵ Ya ləvey anda kedə na, maja da ndaw a səra ma kərza way anga ba na, a da key bay-ray nga ndəhay daa Egəliz na, kwara?

⁶ Nga key bay-ray na, ka da pam ndaw ma təba mey nga Yesu təlam ba. Da kaa təde, a da zlepey

* kwa, fa dɔba ha, Bay Gazlavay a da kar sariya anda aa ma kar sariya a Satan.

⁷ Asaya, ndaw aha na, si ndɔhay ma tɔba mey nga Yesu ba faa hɔmdamara may. Anda kedɛ, fa da rɛsmara daa ba, asaya, ndaw aha fa da kɔzley aa gadan nga *Satan daa ba may.

Ma jɔna ndɔhay daa Egɔliz na, wa hay wa?

⁸ Ndɔhay ma jɔna ndɔhay daa Egɔliz na, si ndɔhay maaya ta lenɔesl. Si aa guzlam ta cɔved e, a daa guzlam ta neneh cew cew ba. A da sam wuzam ga ba, a da sɔpam dala ta cɔved malamba ba.

⁹ Si a tɔbmara mey fara fara masa Gazlavay ma wuzdandakwara, a kɔrzamara mey a ta mevel maaya.

¹⁰ Nga pey ndɔhay ma jɔna ndɔhay daa Egɔliz na, si ka sanɔalamata la dagay. Da cek maaya ba fa ata daa ba na, ka pamata nga ndɔhay ma jɔna ndɔhay daa Egɔliz.

¹¹ Ngwas ata hay may †, si a pam lenɔesl kɔne. A daa guzlam mey saw a ray ndɔhay ba, a da wam ba, ama si a kam cek hay maaya maaya ta cɔved e.

¹² Ndaw ma jɔna ndɔhay daa Egɔliz na, si ndaw masa ta ngwas pal. Si a kɔrzata bɛz anɔa hay ta ndɔhay da way anɔa hay maaya maaya.

¹³ Da ndɔhay ma jɔna ndɔhay daa Egɔliz fa kamara slɛra ata maaya maaya na, ndɔhay a hɛslmatar ray la. Asaya, a hɛtam gɔdan la ga,

---

* **3:6 3.6** a da zlepey: A wudɛy a lɔvey: «A da gɔley ray». **3:7 3.7** 2Kwr 8.21; SNM 6.3 † **3:11 3.11** Ngwas ata hay may: Ta mey Gɔrek a gwa a cɔney may «I]gusay ma jɔna ndɔhay daa Egɔliz». **3:11 3.11** Tit 2.3

maja ata fa pamara Yesu *Kəriste nga ndaw ata fara fara.

Mey da ray mey fara fara masa Bay Gazlavay ma wuzdərwa a ndəhay

¹⁴ Ya fa wulkey, menjey nekədey fedə, ya daw la fa kah, ama ya fa wuzlalakawa mey kedə cəpa dāgay.

¹⁵ Da ya ta wusey gweegwe daa ba na, mey masa yah ma wuzlalakawa daa leeter kedə na, ya wuzlalakawa amba ka səra, ndəhay nga Gazlavay a da njam na, kwara. Ndəhay anga hay a na, ara ndəhay daa *mecəmey-ray nga ndəhay nga Yesu macəmkaya ta Gazlavay, ndaw masa aa daha ta dey nga sərmataw. Ndəhay daa mecəmey-ray nga ndəhay nga Yesu a, faa sərkadamata ndəhay ta mey masa fara fara da ray Gazlavay, fa lacam maaya maaya da ray mey a.

¹⁶ Ahaw, fara fara, mey a masa aləkwa ma təbkwa na, aa mahura. Mey a zleezle mabadakaya, ama Gazlavay ta wuzdərwa la a palah. Mey a fa ləvey:

Kəriste ta sawa la a bəla, a yawa anga ndaw-magədan,

Mesəfney nga Gazlavay ta wuzdərwa la

anğa na, ndaw maaya ma key cek ta cəved e.

*Maslanj hay nga Bay Gazlavay da vad ta hətmar la ta dey ata.

Ndəhay ta wuzdamara mey da ray a la

a ndəhay daa səkway hay mekele mekele.

Ndəhay siya da bəla ta pamara la

nga ndaw ata fara fara.
Bay Gazlavay ta la sem a vad aa slam-mewedey.

4

Mey da ray ndohay maa sarkadam ndohay ta membørzley

¹ *Mesəfney nga Gazlavay ta kada la maaya maaya, a ləvey: ta pas masa bəla gweegwe a ndəvey na, ndəhay siya a mbəkdamara metəbey mey nga Yesu la. Ndəhay a ηgene, a da cənmatar mey ηgada mesəfney maaya ba hay ma bata ndəhay, a da təbmara meesərkedey ata masa ta membørzley.

² A da təbmara mey a na, ta mey ndəhay masa ta neneh cew maa guzlam si ta membørzley. Ndəhay ta neneh cew e, a sərmara nga wunkey cek maaya ta maaya ba saba. Ara anda lenḡesl ata ta mbədey sem.

³ A təkмата ndəhay nga ley ηgwas. Asaya, a vəlam cəved a ndəhay nga zəmey cek hay mekele mekele ba. Ama Gazlavay a katərwa cek hay a ηgene na, nga zəmey. Anda kedə, ndəhay ma təba mey anḡa ma sərmara mey masa fara fara na, nga zəmamara ta mekey suse a Gazlavay.

3:16 3.16 Mt 28.18-19; Mk 16.19; Jan 1.14; SNM 2.33; Ef 1.20-21; Fəl 2.6-11; Kwa 1.6, 23; 2Tm 4.17 **4:1 4.1** 2Tm 3.1 **4:1 4.1-11** 1.10 **4:3 4.3** nga ley ηgwas: 1Kwr 7.1; **cek mezəmey:** MC 9.3; Rm 14.2; Kwa 2.21; Heb 13.9; **mekey suse:** Rm 14.6; 1Kwr 10.30

⁴ Cek hay tabiya masa Gazlavay ma katërwa na, aa maaya. Cek nga mbøkey na, daa ba, ama ndøhay nga kamar suse a Gazlavay maja.

⁵ Fara fara, mey nga Gazlavay ta medørey-dangay na, a tərdata cek hay a maaya fa mey nga Gazlavay.

Mey da ray ndaw ma ka sløra maaya nga Yesu Køriste

⁶ Si kaa sərkatatara cek hay kede ngada məlmakw hay daa Egøliz. Da ka faa sərkatata na, kah ndaw ma ka sløra maaya nga Yesu *Køriste. Ka fa høtey gødan daa cøved nga Gazlavay maja mey anga masa kah ma tøba, ta meesərkey maaya masa kah ma søpa.

⁷ Ama mamba hay saw na, a mbafar a Gazlavay ba, ka da jøkey slømay fa vøða ba. Daa menjey akah na, si ka key cek maaya mandaw mandaw, anda Gazlavay ma wudfey.

⁸ Da ndaw a hway amba vaw anga a pøskey na, ara cek ma jøna nekødfey. Ama da ndaw aha fa nar ray a Gazlavay na, ngene ara cek maaya ma føna cek tabiya, maja a søra a da høtey heter mendøvey ba wure kede ta ngada fa mey.

⁹ Mey masa yah ma daa guzlda kaa na, ara mey masa fara fara. Maaya na, ndøhay cøpa a tøbmara mey a ta mevel pal.

¹⁰ Fara fara, aløkwa fa sərkwaa banay daa sløra, aløkwa fa kakwa gødan daa sløra ha maja mewulkey aløkwa aa da ray Gazlavay, ndaw masa aa daha ta dey nga sərmatataw. A gwa a

löhdata ndəhay cəpa ndav, ama a da ləhey fara fara na, ndəhay ma təbmara mey nga Kəriste.

¹¹ Ləvtar a ndəhay nga kamara cek hay a keđe, sasərkadata mandaw mandaw da ray a.

¹² Kwa anja kah gula dʒagay na, ndaw a da rəska ba. Ama ka sləra akah amba ndəhay ma təba mey nga Yesu Kəriste, a nəkam dey fa kah. Ka wuzdatara ta fa mey akah meeguzley, ta fa menjey akah, ta fa mewudəy-vaw akah, ta fa kah ma təba mey nga Yesu, len ta fa kah ma səpa *mewey nga Gazlavay ta mevel pal.

¹³ Vəlda ray akah nga jəngey mey nga Gazlavay fa mey nga ndəhay mandaw mandaw. Vəltar gədan, sasərkadata haa kasl pas masa yah ma wusey fa kah. ¹⁴ Sərfada gədan masa *Mesəfney nga Gazlavay ma vəldakawa. A vəldakawa gədan a na, ta pas masa ndəhay ma təla mey nga Gazlavay maa guzlam da ray akah, ta *bay-ray hay nga ndəhay daa *mecəmey-ray nga ndəhay nga Yesu ma pamaka har a ray heyey.

¹⁵ Kata cek hay a keđe tabiya maaya maaya, vəlda ray akah nga ka sləra keđe tabiya. Anda keđe, ndəhay tabiya a da hətmaka, ka fa daw fa mey fa mey daa sləra akah.

¹⁶ Wey vaw fa ray akah, asaya, wey vaw fa mey masa kah maa sərkadatara a ndəhay, kata cek hay a keđe mandaw mandaw. Da ka fa ka anda keđe na, ka ləhda ray akah la, asaya, ka ləhdata ndəhay ma jəkfamaka sləmay la.

4:10 4.10 Tit 3.4   **4:12 4.12** 1.5; Tit 2.7   **4:13 4.13** 2Tm 3.15-16
4:14 4.14 1.18; 5.22; SNM 6.6; 2Tm 1.6; 2.2   **4:16 4.16** 1.10; 4.12;
 2Tm 2.22; 3.10

5

Mey da ray menjey nga Timawte da wuzlah ndəhay nga Yesu

¹ Da ndaw-maraw ta key cek maaya ba la na, ka daa bəcar taa bəcey ba, ama gwaguzlar ta dək-vaw anda ngada papakw. Kətata mezəle hay anda ara məlmakw hay.

² Gwaguzltar a madanğwas hay anda kaa guzley ngada mamakw. Kətata ngusay siya ta sabara hay, njey ta ata, ta mevel maaya anda dam-mamakw hay.

Mey da ray ngwas-vagay hay

³ Dəktar mevel a ngwas-vagay hay, jənta daa masa ndaw nga jənta daa ba səlak.

⁴ Da ngwas-vagay bəz anğa hay mahura daha, da daa ba bəza hay nga bəz anğa hay daha na, si bəza hay a, aa sərkam nga key cek anda Gazlavay ma wudəy ngada ndəhay da way ata hay dğagay, a nəkfamatar dey. Maaya na, a jənmata ndəhay da way ata masa ma gəlmata zleezle he. Da fa kamara kəne na, a mbafar a Gazlavay.

⁵ Ngwas-vagay manjakaya taava anğa fara fara masa ndaw nga jəna daa ba na, mewulkey anğa aa da ray Gazlavay. A dərar danğay, a kar ambahw taa vad, taa pas amba a jəna.

⁶ Ama ngwas-vagay ma key cek saw masa ma mbafar gway na, kwa anğa ta dey na, anğa anda ndaw maməckaya.

⁷ Sasærkadatara mey a keđe amba ndəhay aa guzlam mey maaya ba da ray ata ba.

⁸ Yaw, maaya na, ndaw ma təba mey nga Yesu a jənta ndəhay daa səkway anga. Teesed na, a jəney ndəhay da way anga hay dəgay. Da a jənta ba na, a key ngene, a rəsa cəved nga Gazlavay. Anda keđe, ta key cek maaya ba sem, a fəna ndaw masa ma təba mey nga Yesu ba.

⁹ Ka da wuzleley a wuzlah mezəley nga nɣwas-vagay hay masa akwar ma jənmata na, si mezəley nga nɣwas-vagay masa mevey kwakwar maakwaw, da daa ba, ma fəna. Si nɣwas aha na, zel e meməcey heyey pal gway, kwa ta ley mekele daa ba,

¹⁰ asaya, si nɣwas masa ndəhay faa həmdamara sləra anga. Anda meləvey, ta gəltə bəz anga hay la maaya maaya, ndəhay ma samawa a way anga na, ta təbta la maaya maaya. Asaya, ta pərtara salay nga ndəhay ma təba mey nga Yesu la, ta jənta ndəhay ma səram banay la, ta key cek hay maaya la mekele mekele.

¹¹ Ama nɣwas-vagay hay masa sebeleŋ hay na, ka da wuzlalata mezəley ata hay ba, maja da kaa təde a da lam zel saya kwa. Da mezəley ata hay mawuzlalatakaya, ama da ta wudfam sem nga ley zel saya na, ngene a da mbəkdamara cəved nga *Kəriste.

¹² Anda keđe, sariya a kərzata la, maja ata ma zləbmara mey masa ata ma jəwmara zleezle nga njeý taava ata heyey sem nga key sləra nga Yesu.

¹³ Asaya, anja kwa ηgwas-vagay hay masa sebelen hay ta lam zel hay daa ba, da ka ta wuzlalata mezoley ata hay la na, a da tōram masa-mayad hay ηga pōkey way ηga ndōhay saw fa mey-mbew e, fa mey-mbew e. Ama cek maaya ba masa ma fōna saya na, a da tōram masa baazlam hay, a ndōkwadamata ray ata hay aa mey ηga ndōhay, aa guzlam da ray cek hay masa ata ta cōved ηgaa guzley da ray a daa ba.

¹⁴ Ara maja ηgene, ya wudēy na, ηgwas-vagay hay masa sebelen hay na, si a lam zel, a yamawa bōza hay, a wam daa hejek ata hay, amba masa-gōra alōkwa hay a hōtam mey ηgaa guzley a ray alōkwa ba.

¹⁵ Yah ma lōvey anda kedē na, maja ηgwas-vagay hay sebelen hay mekele mekele ta mbōkdamara cōved maaya sem, ηga sōpey cōved ηga *Sataη.

¹⁶ Da ηgwas-vagay hay daa sōkway ηga ηgwas ma tōba mey ηga Yesu daha na, ηgwas aha ηga jōnta. A da mbōkdata amba ndōhay daa *mecōmey-ray ηga ndōhay ηga Yesu a jōnmata ba. Anda kedē, ndōhay ηga Yesu a da jōnam na, ηgwas-vagay hay masa kwa ndaw ηga jōnta daa ba sōlak.

Mey da ray bay-ray hay daa Egōliz

¹⁷ *Bay-ray hay ma kam slōra maaya maaya daa Egōliz na, ata tōdē ηga hōtey mawurbay ηga slōra ata da mey cew. Fara fara tōdē ηga hōtey mawurbay na, *bay-ray hay ma kam

gədanŋa nga wuzdamakwara mey nga Gazlavay ta ngaa sərkadamakwar.

¹⁸ Yaw, mey nga Gazlavay fa lövey: «Daa masa sla fa key sləra da ley na, ka da par beben a mey ba.» Mey nga Gazlavay fa lövey saya: «Ndaw ma ka sləra na, aa təde nga hətey mawurbay nga sləra anga.»

¹⁹ Da ndaw a handaka mey maaya ba da ray bay-ray nga ndəhay daa Egəliz na, ka da təba ba. Ka da təba na, si ndəhay cew, da daa ba, maakar, ma kam sede la da ray mey a.

²⁰ Da ndaw a key mebərey na, mbədar ray fa mey nga ndəhay tabiya, amba ndəhay siya hay a kam mandərzay nga key mebərey.

²¹ Ya fa kaka ambahw fa mey nga Gazlavay, fa mey nga Yesu *Kəriste, ta fa mey nga maslan hay nga Gazlavay da vad masa aa ma walata, təba mey a kefe. Daa sləra masa kah ma ka na, ka da weley ndəhay ta weley ba, wudta ndəhay tabiya letək.

²² Ka da wusey vaw nga pey har a ray ndaw amba a key sləra daa Egəliz ba, sangala la dagay, ka da mbəzda ray akah aa mebərey nga ndəhay ba. Anda kefe, jəda ray akah maaya maaya.

²³ Yaw, ka da sey yam daada ba, ama sey wuzam * nekəfey, amba hwad ma caka mandaw

---

5:17 5.17 1Tes 5.12   **5:18 5.18** Mew 25.4; Lk 10.7; 1Kwr 9.9, 12-14   **5:19 5.19** Mew 19.15; Mt 18.16; 2Kwr 13.1   **5:20 5.20** Gal 2.14; Ef 5.11   **5:22 5.22** 4.14   * **5:23 5.23** wuzam: Ara wuzam anda masa Mafaw hay ma samara ba, ama ara wuzam mekele masa Pawl ma wudfey Timawte nga sa anda slalak.

mandaw ηgene, a caka saba, vaw akah a key ηgama.

²⁴ Mebørey ηga ndøhay siya, kwa manjar ηga sengeley na, ndøhay tabiya a sørmara. Ama mebørey ηga ndøhay siya, ndøhay a da sørmara na, si ata ma sanjalamata la d'agay.

²⁵ Ara køne may, cek masa ndaw ma ka maaya na, a bey ba. Kwa aa mabadakaya, nekødefey a na, a wuzwa la a palah.

6

Mey da ray beke hay

¹ Maaya na, beke hay cøpa a namatar ray ηgada bay ata hay maaya maaya, amba ndøhay aa guzlam mey maaya ba da ray Gazlavay ba, asaya, amba aa guzlam mey maaya ba da ray mey masa aløkwa maa sørkadakwa ba.

² Beke hay siya na, bay ata hay fa tøbmara mey ηga Yesu. Anda kefe, ata cøpa mølman ηay ta bay ata hay a, daa mey ηga Yesu. Ama beke hay a, da a namatar ray ba maja a løvam ata mølman ηay na, ηgene maaya ba. Sasøkar jak, maaya na, a kamatar sløra ma føna ma føna. A kamatara sløra køne na, maja bay ata hay masa ata ma jønmata daa sløra ha na, ara ndøhay ma tøba mey ηga Yesu masa Gazlavay ma wudta kalah.

Mey da ray meesørkey maaya ba ta da ray mesøpey zleley

Yaw, cek hay masa yah ma wuzdatakawa cøpa kefe, si kaa sørkadatara a ndøhay, vøltar gødan ηga kamara køne.

³ Ama ndəhay siya faa sərkadam mey mekele wal. A gəmam nga təbmara mey fara fara nga Yesu *Kəriste Bay aləkwa Mahura ba. Mey masa aləkwa maa sərkadakwa da ray menjey maaya ta Gazlavay na, a gəmam nga təbmara ba.

⁴ Ndəhay ηgene a zlapam kalah, a səram cek ba, mewulkey ata maaya ba. A wudam nga key yawa saw, ta nga tərey vaw kalah da ray mey hay. Cek hay masa ata ma kamata ηgene na, a handawa səlej, metərey-vaw, ta mecədey-vaw, lej mewulkey maaya ba da ray ndəhay.

⁵ Ata fa təram vaw mandaw mandaw maja mewulkey ata maaya ba, a sərmara cek masa fara fara saba. A wulkam maaya ba, a ləvam mesəpey cəved ηga Gazlavay na, ara cəved ηga hətey zleley.

⁶ Ahaw, mesəpey cəved ηga Gazlavay na, ara zleley mahura, ama si ndaw ma səpa cəved e aa səmey da ray cek masa aa ma hətar da bəla, kwa aa ga daa ba.

⁷ Fara fara, ya yakurwa a bəla na, ta cek da har ba, ya da məkwa na, kəne may.

⁸ Anda kefe, da aləkwa fa hətkwa cek ηga zəmey ta zana ηga kəzley fa vaw na, ηgene mak.

⁹ Ndəhay ma səpam zleley na, bay-malula fa batata ηga key mebərey, a tədam asi har anga anda cek ma kəzley aa gadaη. Ndəhay a, a

---

6:3 6.3 1.10; Gal 1.6-9   **6:3 6.3-10** 1.3-7   **6:4 6.4** 1.4; 6.20; 2Tm 2.14   **6:5 6.5** Jan 10.12; SNM 20.33-34; 1Tes 2.5; Tit 1.11; 1Pi 2.14; 5.2   **6:6 6.6** 4.8; Fəl 4.11; Heb 13.5   **6:7 6.7** Jəw 1.21; Ekz 5.14   **6:8 6.8** MM 30.8-9

səpam cek hay saw ma nəsa ndəhay, masa maa zəddata.

¹⁰ Mewudəy dala kalah na, a handawa cek hay maaya ba tabiya. Ndəhay mekele a mbəkdamara cəvedŋ nga Gazlavay maja ata fa səpam dala kalah, fa handamawa banay ta mewulkey kalah a ray ata.

Pawl a kəta Timawte

¹¹ Ama kah Timawte, ndaw ŋga Gazlavay, hway la dərəŋ ta cek hay maaya ba ŋgene tabiya. Maaya na, ka səpey ŋga key cek ta cəved e, ka njeŋ ta Gazlavay mandaw mandaw, ka təba mey ŋga Yesu maaya maaya, ka wudta ndəhay tabiya, ka bəsa banay, ka tərey ndaw meekwed-mey.

¹² Key gədan daa cəvedŋ nga Gazlavay amba ka hətey heter mendəvey ba masa Gazlavay ma zəlka maja. Ara anda kah ma wuzda fa mey ŋga ndəhay ga, kah ndaw ma təba Yesu *Kəriste sem.

¹³ Ehe, ya wuzdakawa mey keđe fa mey ŋga Gazlavay ma vəltar mesəfney a cek hay tabiya, ta fa mey ŋga Yesu Kəriste ma key sede maaya maaya fa mey ŋga Bay *Pawns Pilat.

¹⁴ Ya fa ləvka, nar ray a mewey masa Gazlavay ma vəldakawa. Ka da zləba ba, daa menjeŋ akah na, ndaw a da mbədka ray ba, haa kasl pas masa Bay aləkwa Mahura Yesu Kəriste ma da vəhwa.

¹⁵ A da vəhwa na, ta pas masa Gazlavay ma wudəy.

Bay Gazlavay na, anŋa pal ma wata cek hay tabiya,

6:12 6.12 1.18; 4.14   **6:13 6.13** Mt 27.11-26; Jan 18.28-19.16

6:14 6.14 1.3, 18; Fəl 1.10; 1Tes 5.1-2

aa daa wiya mandaw mandaw.
 Annga Bay Mahura da ray bay hay cɔpa.
 16 Annga pal, ndaw masa ta dey nga sɔrmataw, a
 mɔcey ba.
 Annga na, manjakaya daa slam-mewedey.
 Mewedey annga kalah,
 ndaw a gwa nga ngɔchey a cakay a ba.
 Kwa ndaw pal ta hɔtar Gazlavay ta dey annga na,
 daa ba,
 kwa fa da gwa nga hɔtar daa ba.
 Anja ndɔhay nga hɔlmamara.
 Anja nga zɔma Bay annga nga sɔrmataw. Amen.

Pawl a kɛtata ndɔhay masa-zleley hay

17 Lɔvtar a ndɔhay masa-zleley hay da bɔla
 kedɛ, a da zlapam ba. Zleley ata masa ma da
 ndɔvey ngene na, lɔvtar a da pamara lenjesl
 ata a ray a ba, maja ara cek ma da jɛnta ba.
 Ama lɔvtar nga pam lenjesl na, a ray Gazlavay,
 ndaw ma da vɛlndakwar cek tabiya ta har cew
 cew amba yaa sɔmkwa.

18 Lɔvtar nga kam cek maaya mandaw man-
 daw. Mekey cek maaya ha na, ara anda zleley
 ata. Lɔvtar nga tɛram ndɔhay mevɔley ta har
 cew cew.

19 Da fa kamara kɔne na, a key ngene, a bɔcam
 zleley menɔsey ba ngada fa mey, amba a hɔtam
 heter masa fara fara.

Mey nga madagway-dakw

6:15 6.15 SNM 1.7; 2Pi 3.3-9; CWJ 17.14   **6:16 6.16** Mab 33.20;
 Ps 104.2; Jan 1.18; Kwa 1.15; 1Jn 4.12   **6:17 6.17** Ps 62.11; Lk
 12.15, 20; Jak 5.1   **6:19 6.19** Mt 6.20

²⁰ Waa Timawte, wey vaw maaya maaya fa mey masa Gazlavay ma mbəkɗakawa a har akah. Ka da ndəkɗda ray akah aa mey hay saw ba. Meesərkey masa ndəhay ma wulkam ara mey fara fara, anja ara mey fara fara ba ŋgene na, ka da ndəkɗda ray akah a hwad a ba.

²¹ Ndəhay siya hay a ləvam ata na, a təbmara meesərkey a ŋgene. Anda keɗe, ta mbəkdamara cəved ŋga Gazlavay sem.

Anja maaya ŋga Gazlavay ŋga njeɗ ta akwar.

Mofu-Gudur
The New Testament in the Mofu-Gudur language of
Cameroon: Mejəwey-mey Mawiya
Le Nouveau Testament en langue Mofu-Gudur
(Cameroun)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mofu-Gudur

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

2b021919-36cf-59da-a35f-10c5e5548811